Справа кожнага

Дэпутат Крупенькін — аб міры як галоўнай каштоўнасці, якую трэба захоўваць на падмурку гістарычнай памяці

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў па Брэсцкай-Пагранічнай выбарчай акрузе № 4 Андрэй КРУПЕНЬКІН працуе ў Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бяспецы. Наша размова адбылася, калі ў краіне праходзілі шматлікія мерапрыемствы з нагоды Дня Усенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны і генацыду беларускага народа, таму найперш гаворка зайшла аб міры як галоўным набытку і галоўнай каштоўнасці.

На адным з памятных мерапрыемстваў у Брэсцкім раёне.

— У Брэсце гэты дзень успрымаецца асабліва па зразумелых прычынах: тут 83 гады таму вайна пачыналася, — гаворыць Андрэй Канстанцінавіч. — Нядаўна прымаў удзел у выязной сесіі абласнога Савета дэпутатаў. Мы якраз праязджалі па прыгранічных вёсках, тых населеных пунктах, на якія абрынулася фашысцкая ваенная машына ноччу 22 чэрвеня. Акурат у такую ж пару, калі прырода асабліва прыгожая летняй зелянінай, калі пяюць птушкі, на галовы людзей, на дахі пабудоў паляцелі снарады... Усё гэта мы асабліва востра адчуваем, калі прыходзім на жалобны мітынг у Брэсцкую крэпасць у тры гадзіны ночы.

«Лічу названае мерапрыемства адным з самых важных не толькі ў ідэалагічным сэнсе, але і ў эмацыянальным, чалавечым, — працягвае суразмоўца. — Жыву ў Брэсце больш за 10 гадоў, шмат разоў бываў на такіх мітынгах і заўважаў, як брастаўчане ганарацца сваёй гісторыяй, як прыходзяць у крэпасць цэлымі сем'ямі, прыводзяць сяброў і знаёмых з іншых гарадоў. Гэта асабліва адчуваецца на начных мерапрыемствах, калі перад світаннем збіраюцца сотні, а то і тысячы людзей, іх вядзе сюды менавіта покліч душы. Вось і сёлета мы прыйшлі ў крэпасць, аддалі даніну павагі героям вайны і яе ахвярам, нагадалі аб каштоўнасці міру на нашай зямлі».

Гаварыў аб гэтым са сваімі выбаршчыкамі дэпутат Крупенькін і падчас сустрэчы ў Лышчыцах, якая адбылася нядаўна. На сустрэчу прыйшлі прадстаўнікі працоўных калектываў устаноў сацыяльнай сферы Лышчыцкага сельсавета, ААТ «Астрамечава», вясковыя пенсіянеры. Размова таксама найперш зайшла пра пытанні вайны і міру. Дэпутат і дэлегат Усебеларускага народнага сходу сваімі словамі ў даходлівай форме патлумачыў людзям неабходнасць абнаўлення ваеннай дактрыны і Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі. Засяродзіў увагу на тым, што дакументы прымаліся, каб яшчэ раз падкрэсліць мірны характар ініцыятыў нашай дзяржавы, нагадаць, што мы нікому не пагражаем, але ж здолеем за сябе пастаяць. Гаварылі аб змене сітуацыі вакол нашай краіны за апошнія гады, аб тым, як важна цяпер, нягледзячы на разнастайныя санкцыі і пагрозы, умацоўваць нашу эканоміку. «Эканамічная бяспека цяпер выходзіць на першы план і залежыць ад працоўнага ўдзелу кожнага на сваім месцы», — сказаў дэпутат.

Андрэй Крупенькін падзяліўся тым, што яго радуе з першых дзён дэпутацкай работы: нямала людзей ўздымаюць пытанні міжнароднай абстаноўкі, захавання міру на нашай зямлі. Людзі гавораць аб тым, што мір трэба захаваць любой цаной, што наша краіна выпакутавала права на мірнае неба яшчэ ў той вайне, памяць пра якую мы асабліва беражліва захоўваем.

А яшчэ парламентарый расказаў пра выпадак, які выклікаў замілаванне. Падчас нядаўняй паездкі па Брэсцкім раёне зазірнуў у дзіцячы садок вёскі Новыя Лышчыцы, пагаварыў з выхаванцамі старшай групы. На пытанне, кім хочуць стаць дзеці, пачуў розныя адказы, а некалькі хлопчыкаў заявілі, што хочуць Радзіму абараняць. Дапытваўся нават у выхавацеляў, можа, навучылі іх так гаварыць. Аказалася, не, дзеці самі так разважаюць, вядома, пад уплывам абстаноўкі ў сям'і і выхаваўчых мерапрыемстваў у дзіцячай дашкольнай установе.

Дарэчы, для Андрэя Крупенькіна гістарычная памяць, шанаванне подзвігу продкаў — справа таксама глыбока асабістая. Абодва яго дзяды — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны. Абое, як ён лічыць, у свой час аказалі ўплыў на яго выхаванне. Эстафету ёсць каму перадаваць. Сын Андрэя Канстанцінавіча вучыцца ў кадэцкім класе адной з брэсцкіх школ. Напрыклад, летась ён прымаў удзел у гістарычнай рэканструкцыі падзей першага дня вайны раніцай 22 чэрвеня ў Брэсцкай крэпасці.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота з архіва Андрэя КРУПЕНЬКІНА.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь смуткуюць у сувязі з трагічнай гібеллю Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Федэратыўнай Рэспубліцы Германія (2016 — 2024 гг.) Дзяніса Уладзіміравіча СІДАРЭНКІ і выказваюць глыбокія спачуванні яго родным і блізкім.

Глабальны кантэкст

ПЕРАМОЖЦЫ І ПЕРАМОЖАНЫЯ

Хто і навошта спрабуе памяняць іх месцамі

Хочаш разбурыць дзяржаву — пазбаў яе гісторыі, хочаш знішчыць народ — пазбаў яго гістарычнай памяці. Напярэдадні 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў гэтая ісціна набывае асаблівы сэнс і практычна сакральнае значэнне-папярэджанне.

Невыпадкова ў Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь сярод пагроз нацыянальнай бяспецы асобным пунктам выдзелены — страта значнай часткай грамадзян традыцыйных маральных каштоўнасцяў і арыенціраў, разбурэнне нацыянальных культурных і духоўных традыцый, скажэнне гістарычнай праўды і памяці аб гераічным мінулым беларускага народа.

Гісторыя ва ўсе часы з'яўлялася зброяй палітычнай барацьбы. Аднак на працягу дзесяцігоддзяў не падвяргаліся рэвізіі вынікі Вялікай Айчыннай вайны. Міжнародны аўтарытэт СССР, гістарычная памяць пакалення, якое перажыло жахі вайны, не дапускалі маніпуляцый з гістарычнай праўдай.

Аднак да сярэдзіны 70-х гадоў XX стагоддзя інтарэсы сусветных эліт, якія імкнуцца да глабальнага дамінавання, запатрабавалі карэкціроўкі гісторыі. Мэтай працэсу выступала імкненне пазбавіць Захад ад віны за ініцыяванне вайны і імкненне развянчаць вобраз СССР як галоўнага «магільшчыка» «карычневай чумы». Спачатку былі разгорнуты навуковыя дыскусіі, публічныя абмеркаванні, у рамках якіх было «выяўлена» падабенства дактрын двух таталітарных рэжымаў, тоеснасць ідэалогій камунізму і фашызму. У працэс фарміравання «новай рэальнасці» былі ўкладзены вялізныя фінансавыя сродкі, а прапаганда ідэй «гістарычнага рэнесансу» стала асновай нацыянальнай палітыкі шэрагу дзяржаў. Пры гэтым спрэс выдалялася сутнасць расавай тэорыі і чалавеканенавісніцкіх планаў Гітлера.

Вялікабрытанія, ЗША, Францыя былі зацікаўлены ў пераглядзе гісторыі Другой сусветнай вайны ў сілу імкнення зняць з сябе адказнасць за падзел Чэхаславакіі, палітыку папушчальніцтва і прымірэння агрэсара ў перадваенны перыяд, крэдытаванне фашызму. Краіны, якія ўдзельнічалі ў вайне на баку Германіі: Італія, Венгрыя, Румынія, Славакія, Фінляндыя, Нарвегія, Харватыя, Аўстрыя, Іспанія, Данія, Чэхія — атрымалі ўнікальную магчымасць перайсці з разраду пераможаных або памагатых агрэсара ў разрад «ахвяр савецкай таталітарнай імперыі».

З другой паловы 1980-х гадоў атацы з боку заходніх, а таксама некаторых айчынных гісторыкаў падвяргаюцца прычыны, характар, вынікі Другой сусветнай вайны, ставіцца пад сумнеў уклад СССР у разгром фашызму, вызваленчая місія Савецкай Арміі, прычыны паражэнняў і крыніцы перамог, роля народных мас і палкаводцаў. Адной з вядучых тэндэнцый у многіх краінах стала замоўчванне злачынстваў нацыстаў і праўды аб Савецкім Саюзе.

Пры гэтым зусім забываецца, што яшчэ Гітлер гаварыў аб вайне з Савецкай Расіяй як аб аб'яднаным паходзе Захаду, а славянам як народу наогул адмаўлялася ў праве на самастойнае існаванне.

Вынікам мэтанакіраванай атакі на сусветную гісторыю стала:

- фарміраванне канцэпцыі «роўнай адказнасці» Германіі і Савецкага Саюза за развязванне вайны;
- перамяншэнне ўкладу Савецкага Саюза і Чырвонай Арміі ў разгром фашызму і перабольшанне яго на карысць саюзнікаў; стварэнне вобраза СССР як «няправільнага саюзніка»;
- дэгераізацыя воінскага подзвігу савецкага народа;
- дыскрэдытацыя вызваленчай місіі Чырвонай Арміі ў Еўропе і на Далёкім Усходзе.

Істотнае месца ў гэтым працэсе займала глабалізацыя, апорай якой сталі інфармацыйная рэвалюцыя, што забяспечвае тэхнічную базу для стварэння камунікатыўных сетак і пранікненне ў сферу фарміравання духоўных прыярытэтаў. Аднак каналы інфармацыйнага абмену маюць надзвычай бедны і ўбогі культурны змест.

Сучасны чалавек, адмовіўшыся ад кніг, філасофскага мыслення, гістарычнай праўды, трапіў пад уладу злых «гномаў масавай культуры», якія навязваюць уласнае светаразуменне. Адным са значных дасягненняў мэтанакіраванага інфармацыйна-псіхалагічнага ўздзеяння стала перайменаванне ўсенароднага свята. Сёння для большасці краін Еўропы гэта не Дзень Перамогі (9 мая), а Дзень памяці і прымірэння (8 мая). Па сутнасці, удзельнікі гітлераўскай кааліцыі і іх памагатыя, якія ўвасабляюць аб'яднаны Захад, ажыццявілі фарматаванне грамадскай свядомасці і ўкараненне новых ідэалаў.

Сучасныя «тэарэтыкі і псеўданавукоўцы» спрабуюць паднесці гісторыю як міф асветы, як бяссілле чалавечага розуму, не здольнага кіраваць ёю. Сцвярджаецца, што гістарычная рацыянальнасць вычарпала сябе як спосаб самаадукацыі, сучаснаму грамадству не важная гістарычная праўда, а саму гісторыю варта разглядаць як разнавіднасць літаратурнай творчасці.

У выніку была створана новая канцэпцыя гісторыі Другой сусветнай вайны, якая базіруецца на прызнанні роўнай адказнасці СССР і Германіі, якая дазваляе перавесці СССР (Расію) з разраду краін-пераможцаў, слупоў сучаснага светапарадку ў ранг пацярпелага паражэнне агрэсара. Захад — паводле новай канцэпцыі гісторыі вайны — выратавальнік чалавецтва ад чумы XX стагоддзя — таталітарызму ў форме нацызму і сталінізму, а Расія, як і пасляваенная Германія, — праваперaемнік агрэсіўнай таталітарнай імперыі, з усімі вынікаючымі адсюль наступствамі. Калі Германія даўно ўстала на шлях выпраўлення і адкуплення і заслужыла ўвайсці ў сям'ю цывілізаваных народаў, то Расіі яшчэ трэба будзе гэты шлях прайсці. Яго абавязковай умовай з'яўляецца «поўнае раззбраенне» перад «свабодным светам», шчырае пакаянне, пакрыццё ўрону «акупаваным» краінам, вяртанне «захопленых» тэрыторый і многае іншае.

Сёння пасляваеннае пакаленне Еўропы і большасці дзяржаў свету ўпэўнены ў тым, што пераможцамі ў Другой сусветнай вайне былі амерыканцы з англічанамі і французамі, а ў якасці ворага называецца Расія. Гістарычная праўда падмяняецца якасным фальсіфікатам, а ісціна практычна не запатрабавана. Звёнамі аднаго ланцуга, накіраванымі супраць ісціны, варта лічыць прыраўноўванне нацысцкай і савецкай сімволікі ў шэрагу еўрапейскіх дзяржаў, масавае знішчэнне помнікаў чырвонаармейцам, адраджэнне нацысцкіх шэсцяў. Усё гэта накіравана на дэвальвацыю гістарычнай памяці народа, стварэнне вобраза ворага, які супраціўляецца прагрэсу цывілізацыі.

Барацьба за свядомасць людзей, у тым ліку за духоўныя і нацыянальныя каштоўнасці, набывае геастратэгічныя маштабы. Найважнейшае месца ў гэтым працэсе належыць гістарычнай праўдзе і яе носьбітам. Сучасныя маніпулятары настолькі загуляліся з фактамі і іх інтэрпрэтацыяй, што пачалі забываць ісціны, якія ўпісаны ў аналы гісторыі. Польшча была заваявана Германіяй за 36 дзён, а Магілёўская бітва доўжылася 26 сутак. Данія пратрымалася роўна дзень, а ўся Еўропа скарылася за тры месяцы. (Францыя пратрымалася 43 дні.) Сучасным еўрапейцам нялішнім будзе нагадаць, што планамі Гітлера прадугледжвалася поўная ліквідацыя іх дзяржаўнасці з уключэннем тэрыторый у склад вялікага германскага рэйха. І вызваляць іх давялося нашым салдатам, паклаўшы на алтар перамогі над фашызмам мільёны жыццяў. Памятаць аб гэтым — наш святы абавязак.

Не лішнім для «знаўцаў» гісторыі будзе нагадаць рэакцыю кіраўніка ваеннай дэлегацыі Германіі генерала-фельдмаршала Кейтэля, які 9 мая 1945 года ў Берліне пры падпісанні другога Акта аб безагаворачнай капітуляцыі вермахта, убачыўшы ў зале прадстаўнікоў Францыі, здзіўлена усклікнуў: «А гэтыя таксама нас перамаглі?»

Гістарычная памяць і праўда пра вайну выступаюць своеасаблівымі засцерагальнікамі, якія гарантуюць мір у сучасным грамадстве. Перамога над фашызмам з'яўляецца найважнейшым духоўным стрыжнем, вакол якога аб'ядноўваюцца дзясяткі мільёнаў людзей. Яна стала сімвалам нашай агульнай гісторыі — сімвалам подзвігу і гераізму нашых бацькоў і дзядоў. Невыпадкова фальсіфікацыя гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў з'яўляецца найважнейшай часткай стратэгіі глабальнага дамінавання.

Масавы гераізм спрабуюць сцерці з людской памяці, самаахвярнасць апашляюць, маральныя ідэалы высмейваюць і зводзяць да прымітыўнага фанатызму, сапраўдныя падзеі і дакладна ўстаноўленыя факты падвяргаюцца рэвізіі, іх сутнасць падмяняецца вырванымі з кантэксту дэталямі і ваенна-палітычных падзей і працэсаў. Іншымі словамі, робяцца спробы размывання духоўных асноў грамадства, ператварэння нас у натоўп, пазбаўлены гістарычнай памяці, што вядзе да страты суверэнітэту і дзяржаўнасці.

«Людзі, будзьце пільныя!» — заклік чэшскага пісьменніка Юліуса Фучыка, пакаранага фашыстамі, сёння вельмі актуальны. Сучаснае становішча дыктуе неабходнасць дапоўніць яго другой часткай «Беражыце гістарычную праўду, вучыцеся на яе прыкладах і не паўтарайце памылак...»

Мы, беларусы, дакладна ўсведамляем гэту неабходнасць і захоўваем уласную гісторыю. Мы, народ-пераможца, памятаем усіх загінулых пайменна, ганарымся імі, не дазволім нікому спекуляваць памяццю і манкіраваць святымі паняццямі: свабода, незалежнасць, Айчына. А калі спатрэбіцца — абаронім родную зямлю, абаронім свой суверэнітэт, як гэта ўжо не адзін раз рабілі нашы гераічныя продкі.

Мікалай БУЗІН,
старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў, прафесар.